3 april, 2019

Handreiking van de schouwburgen, concertzalen en theaters in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg

Beste informateurs,
Beste fractievoorzitters,

Wat is de toegevoegde waarde van een theater of schouwburg? Dat is lastig in koele cijfers uit te drukken. Bovenal is theater emotie. Een concert, een toneelvoorstelling of een performance roepen verwondering en bewondering op. Ontroering of ergernis misschien; in ieder geval het raakt ons als mensen. Daarnaast heeft theater zelfs onmiskenbaar een economische en volgens wetenschappers therapeutische waarde.

Met deze handreiking vragen wij uw aandacht voor een versteviging van de positie en toekomst van theaters in Zuid-Nederland. Geef ons de ruimte om mee te gaan in de veranderingen, bouw met ons mee aan de theaters en schouwburgen van de toekomst. Laat ons samen de kansen benutten zodat ook de jonge generaties ervaren hoe betoverend en leerzaam theater in al zijn verschijningsvormen kan zijn.

De toegevoegde waarde van theaters en schouwburgen
Naast de intrinsieke, emotionele waarde zijn kunst en cultuur van economisch belang. Cultureel econoom Gerard Marlet toont met cijfers aan dat de culturele sector de samenleving veel meer oplevert dan ze kost. Zo is de waarde van vastgoed in de omgeving van theaters en schouwburgen
hoger dan elders. Investeringen verdienen zich zo snel terug.
Maar er is méér. Kunst en cultuur dragen bij aan een betere gezondheid, de cognitieve ontwikkelingen en het welzijn van mensen. Zo wil Prof. Dr. Erik J.A. Scherder, hoogleraar Klinische Neuropsychologie, aantonen dat het actief of passief beoefenen van kunst en cultuur bepaalde vormen van de ziekte van Alzheimer uitstelt.

Uitdagingen en kansen: afstemming aanbod en afname
De samenleving verandert voortdurend en daarmee vanzelfsprekend de culturele sector. Als culturele ondernemers spelen we daarop in met een rijk en gevarieerd theateraanbod, voor onze bezoekers en voor onze andere stakeholders. De zo gewenste en noodzakelijke variatie staat echter onder druk. Podiumkunstinstellingen, gezelschappen en theatermakers werken vanuit verschillende opdrachten en perspectieven.
Via programmering en samenwerkingsverbanden zou als vanzelf een afstemming tussen vraag en aanbod moeten ontstaan. Maar nu de landelijk gesubsidieerde podiumkunstinstellingen geen reisverplichting meer hebben, zijn ze -enkele uitzonderingen daargelaten- nog maar beperkt buiten de Randstad te bewonderen. Hierdoor blijft de provincie verstoken van de brede afspiegeling van vaak wereldwijd geroemde Nederlandse podiumkunstinstellingen, gezelschappen en theatermakers. Deze ontwikkeling baart ons zorgen.

In dit kader verwijzen we ook graag naar de brief van Minister Van Engelshoven eind 2018 aan de Raad voor Cultuur waarin zij pleit voor een betere afstemming van het tussen het rijk, het Fonds Podiumkunsten en gemeenten. “Door de van oudsher geldende rolverdeling tussen rijk en decentrale overheden (de eerste verantwoordelijk voor productie, de gemeenten voor presentatie) is het niet altijd eenvoudig verdergaande samenwerking te bewerkstelligen, ook al is er sprake van een groeiende wil en noodzaak.”

De minister wil graag een betere afstemming tussen rijk, fonds en gemeenten, die rekening houdt met de eigen accenten van de regio’s. Daarbij wil ze goede afspraken tussen gezelschappen en schouwburgen stimuleren en de positie van podia en festivals versterken.

Zij denkt daarbij aan het verruimen van de mogelijkheden voor lokaal gesubsidieerde podia en festivals om risico’s in programmering te verkleinen en mogelijkheden voor podia en festivals om (co)producties te maken met meerjarig gesubsidieerde instellingen.” Dit advies aan de Raad voor Cultuur ondersteunen wij ter harte.

- Wij vragen u daarom om dit te agenderen in uw gesprekken met de landelijke overheid, Raad voor Cultuur en fondsen. Een oplossing kan gevonden worden in het volgen van het voorstel van de minister om de subsidievoorwaarden aan te passen en financiële ondersteuning aan schouwburgen en theaters voor de afname van landelijk en provinciaal gesubsidieerde podiumkunsten.

Cultuureducatie is belangrijk, zeker voor de nieuwe generaties. De kennis en kunde zijn nu te versnipperd over podia en gezelschappen. Als culturele ondernemers willen we via cultuur brede trajecten opzetten om jongeren en volwassenen te interesseren voor podiumkunsten. Een kwartiermaker zou de verschillende projecten in de regio met elkaar kunnen verbinden.

- Wij vragen u samen met ons cultuureducatie hoog op de agenda te zetten.

Regionalisering is een trend in de cultuursector. Theatermakers willen graag de verhalen van hún regio en omgeving vertellen. Wij als podia gaan mee in deze ontwikkeling, we maken die theaterproducties mogelijk, stimuleren regionaal talent en geven performers en muzikanten graag de kans zich te presenteren. In dezelfde brief aan de Raad voor Cultuur verwijst de minister ook naar de schouwburgen en theaters in de regio’s: “Hoe kunnen regio’s het lokale klimaat voor kunstenaars en gezelschappen verbeteren en inspelen op bijvoorbeeld hun behoefte aan oefen- of praktijkruimte?” Welke rol kunnen wij als presentatieplekken hierbij spelen? Het oormerken van bedragen per regio voor programmering bieden ons inziens kansen.

- Wij pleiten voor ondersteuning van regionale talentontwikkeling in samenwerking met de podia.
- Wij pleiten voor een aanpassing van de subsidievoorwaarden en regelgeving zodat alle podia ongeacht rechtsvorm en samenstelling toegang hebben tot provinciale regelingen.
- Ook zoeken we ondersteuning om regionale professionele coproducties tussen podia en gezelschappen/producenten te realiseren.

Duurzaamheid
Onze theaters en schouwburgen zijn niet alleen toonzalen voor kunst en cultuur maar ook voorstanders van de transitie naar duurzaamheid. Wij willen de plek zijn waar jaarlijks honderdduizenden bezoekers zien wat verduurzaming betekent en kan zijn.

- Wij vragen u ondersteuning voor de transitie naar verduurzaming en vergroening en ruimte om samen met ons een podium hiervoor te bieden.

We gaan graag met u het gesprek aan over aanknopingspunten in deze handreiking en hopelijk worden deze verankerd in uw bestuursakkoord voor de komende regeerperiode.

Met vriendelijke groet,
Namens directies van de schouwburgen, concertzalen en theaters in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg, vertegenwoordigd in de Stichting ZeBraLim